

A necessary condition for the Music teacher's professional activity is the ability to perform musical works competently and creatively using the available experience, knowledge and skills.

In the folk tradition the bandura was considered to be a vocal accompanying instrument, due to the improvement in the instrument design, the process of "academization" of folk instrumental performance in general, it has become useful for a variety of solo and ensemble forms of musical performance.

The development of bandura-player's personality involving the development of his / her creative abilities and spiritual qualities is one of typical tendencies defining the evolution of the modern musical education.

At the present stage modernization of music education requires a fundamentally new approach to the search for new training technologies, improvement of the educational process and system of knowledge expertise.

The training of the bandura player is remarkable for its "multidimensionality" – he / she acts as a performer, a teacher and a conductor. The bandura player's activity combines skills of the soloist and the accompanist.

The basis of the art of ensemble performance is the artist's ability to correlate his performing personality, technical abilities and style as a whole with the relevant qualities of partners for a coordinated and harmonious performing.

Artwork enables a person to go through many other people's lives as their own ones, to enrich his / her experience by means of other people's one / ones.

Art as the basis of spiritual culture defines and enriches the human's inner world, which is manifested through the activities of an individual, aimed at the creation of the Truth, Goodness and Beauty.

The developed set of principles can be used in the process of working with an ensemble of bandura players in educational institutions of different types.

Ensemble performance improvement will favour active professionalization of bandura art.

Key words: bandura art, ensemble of bandura players, the future teacher of music, methods and forms of education, the collective music-making.

Подано до редакції 20.02.2016 р.

Рецензент: д.п.н., професор В. В. Нестеренко

УДК: 378+371.26+37.014.6:005.6

Олена Альбертівна Кудрявцева,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри дошкільної педагогіки,

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

У статті проаналізовано основні напрями і методичні підходи вітчизняних та зарубіжних вчених щодо процесу оцінювання якості знань студентів в процесі професійної підготовки у вищих навчальних закладах. Розглядаються теоретико-методичні засади вивчення психологічних механізмів цього процесу та визначення засобів педагогічного впливу на результати процесу оцінювання знань.

Ключові слова: кредитно-модульна система навчання, педагогічний контроль, рейтингова система оцінювання, якість знань студентів.

Питанням оновленої загальнопедагогічної підготовки майбутніх педагогів присвячена значна кількість досліджень: А. М. Алексюка, А. М. Бойко, Н. В. Гузій, Д. Ю. Грубіч, Е. Е. Карпової, З. Н. Курлянд, М. М. Лескевіча, Г. О. Нагорної, В. В. Нестеренко, О. М. Пехоти, Т. І. Сущенко, А. І. Щербакової, М. Д. Ярмаченка та ін.

На початку ХХІ століття кредитно-модульна система навчання є найбільш цілісним та системним підходом до процесу навчання, що забезпечує високоєфективну технологію реалізації дидактичного процесу у вищій школі. Важливою складовою навчальної діяльності є система контролю і оцінювання, діагностика навчальних досягнень студентів.

Вивченню різних аспектів оцінювання знань студентів вищих навчальних закладів, діагностики ефективності навчального процесу у ВНЗ присвячені праці вітчизняних та зарубіжних педагогів і психологів (Н. М. Байдацька, В. М. Бочарнікова, А. О. Вітченко, В. С. Воловник, В. В. Василякін,

Н. Е. Гронлунд, В. П. Головенкін, Д. Ю. Грубіч, Н. Н. Давіденко, Є. В. Драган, А. О. Есаулов, В. В. Жуйков, І. М. Зварич, Н. Завідонова, Т. Ш. Ібрагімов, О. М. Івлієва, Н. В. Касярум, О. П. Касярум, Т. Д. Мишковська, І. М. Мельничук, С. М. Меньяйлов, І. О. Петухова, Н. А. Печеніна, Ю. А. Романенко, Є. В. Сергєєва, О. Ю. Сидорко, А. О. Томіліна, П. І. Федорук, І. В. Харитоновна, І. В. Хом'юк, Г. С. Цехмістрова, В. Д. Шарко, О. Ю. Ямковий та ін.).

Мета статті – теоретично обґрунтувати основні напрями і методичні підходи вітчизняних та зарубіжних вчених щодо процесу оцінювання якості знань студентів в процесі професійної підготовки у ВНЗ.

Загальні питання діагностики ефективності навчального процесу у ВНЗ з різних точок зору досліджували В. М. Бочарнікова, А. О. Вітченко, В. П. Головенкін, Д. Мишковська, Т. Ш. Ібрагімов, Н. А. Печеніна, Ю. А. Романенко, Є. В. Сергєєва, І. В. Харитоновна.

Однією з форм контролю якості знань у сучасних вищих навчальних закладах України є рейтингова система оцінювання. Рейтингова система оцінювання успішності навчання та визначення академічного рейтингу студентів забезпечує реалізацію дидактичного принципу свідомості студентів у навчанні, активізує навчальну роботу протягом семестру, спонукає студентів працювати систематично та самостійно, індивідуалізує навчання. Рейтингова система оцінювання – система, в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність студента з певного кредитного модуля. Рейтингові бали – кількісна оцінка у балах результатів певної навчальної діяльності студента з урахуванням її значущості (вагомості) та якості [3, с.2].

Використання рейтингової системи оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Геометрія» як альтернативу традиційної системи оцінювання знань студентів досліджує І. В. Харитонова. Рішення проблеми об'єктивності систем оцінювання вона бачить у застосуванні рейтингової системи оцінювання знань студентів і надає методичні рекомендації з її організації та використання. За її думкою система оцінювання повинна відповідати основним критеріям: простота, доступність, однозначність; контроль знань повинен здійснюватися на кожному етапі навчання. Автором доведено, що рівень залишкових знань, а відповідно і якість знань, значно більша в студентських групах, які працювали за рейтинговою системою порівняно з групами, які працювали за традиційною системою оцінювання знань. Контроль знань здійснювався під час виконання студентами контрольних самостійних робіт, тестового контролю, проведення колоквиумів, заліків, перевірки домашнього завдання, написання рефератів. Автор розробила методику рейтингової системи контролю знань з геометрії і запропонувала програму модульної побудови геометрії з набором апробованих у процесі викладання завдань [14].

Цікавим є підхід Н. А. Печеніної, А. В. Тарасова до визначення критеріїв оцінювання такого виду НДР студентів, як підготовка курсової роботи. Під час висвітлення підсумкової оцінки заліковий кредит розподіляється для оцінювання в балах рівня, якості та обсягу знань, умінь та навичок студента відповідно до таких залікових модулів: 1). Якість виконання дослідження (актуальність, повнота розкриття теми – 20 балів; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки – 15 балів; структурованість викладеного матеріалу, використання допоміжного матеріалу (посилання, цитування) – 5 балів; вміння використовувати основну та додаткову літературу – 10 балів; якість оформлення – 10 балів. 2). Захист курсової роботи (аргументоване доведення проблеми – 20 балів; чіткість, логічність викладу матеріалу – 5 балів; повнота, вичерпність відповідей на запитання членів комісії – 10 балів; культура мовлення, впевненість, емоційність – 5 балів [11].

Визначенню педагогічних умов моніторингу якості навчальних досягнень студентів присвячені

експериментальні дослідження Н. М. Байдацької, І. М. Мельничук, А. О. Томіліної, О. Ю. Ямкового.

Дослідження Н. М. Байдацької присвячено теоретичному обґрунтуванню та експериментальній перевірці ефективності педагогічних умов моніторингу якості навчальних досягнень студентів у вищих навчальних закладах недержавної форми власності (Вінницька філія приватного ВНЗ «Європейський університет» і Вінницька філія Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»). Автором експериментально підтверджено, що якість моніторингу значно поліпшиться, якщо будуть розроблені мета, завдання, зміст, види, функції і принципи організації моніторингу; буде забезпечена теоретична та методична готовність викладачів до впровадження моніторингу у навчально-виховний процес; до моніторингу будуть залучені студенти як суб'єкти навчально-виховного процесу, будуть використані нові інформаційні технології [1, с. 5].

Проблеми стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів ВНЗ 1-2 рівнів акредитації засобами контролю досліджує І. М. Мельничук. Автором розроблена модель взаємодоповнюваних педагогічних умов реалізації стимулюючої функції контролю, яка сприяє формуванню суб'єкт-суб'єктних відносин на рівні викладач-студент. До неї входять: оптимізація процесу навчання шляхом упровадження модульно-рейтингової технології; систематичне використання індивідуальних і диференційованих контрольних завдань; професійна спрямованість вивчення хімії студентами технікумів за напрямом підготовки «Технологія харчування». Мельничук І. М. виявляє недоліки в системі контролю знань з фундаментальної фахової дисципліни «Хімія» для майбутніх технологів харчування (несистематичний характер контролю знань, ігнорування значущості поточного контролю знань, відведення другорядної ролі педагогічному контролю за самостійною і творчою роботою студентів та ін.) та розробляє модель педагогічних умов реалізації стимулюючої функції контролю. Основою запропонованої моделі є оптимізація навчального процесу шляхом упровадження модульно-рейтингової технології навчання, яка інтегрує елементи інших технологій і передбачає використання диференційованого, індивідуального, професійного, програмованого, творчого, проблемно-пошукового, особистісно-зорієнтованого, діалогічного навчання, дає можливість систематично використовувати різні форми і методи контролю, що стимулює студентів до активної навчально-пізнавальної діяльності [9].

В дисертаційному дослідженні О. Ю. Ямкового визначено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови застосування технології тестового контролю у професійній підготовці майбутніх бакалаврів з соціальної педагогіки, а саме: взаємозв'язок тестових завдань з основними формами і методами навчальної діяльності при підготовці соціальних педагогів у ВНЗ; фахова спрямованість тестів у професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів; застосування алгоритму при підготовці та проведенні тестового контролю рівня навчальних досяг-

лень студентів; систематичність проведення тестового контролю у професійній підготовці майбутніх бакалаврів з соціальної педагогіки. Автор дослідження представив структуру та етапи технології тестового контролю у фаховій підготовці майбутніх соціальних педагогів; визначив сутність поняття «технологія тестового контролю», під яким розуміє сутність методів, способів, форм, прийомів створення і застосування тестів у навчальному процесі, що складається з п'яти технологічних етапів: конструювання тестових завдань, апробація тестових завдань, створення тесту з базового набору тестових завдань; організація і проведення тестового контролю, оцінювання результатів тестування. Автором експериментально підтверджено, що впровадження технології тестового контролю з урахуванням визначених педагогічних умов сприяє значно вищому рівню навчальних досягнень студентів [16, с. 98].

Контроль навчальних досягнень студентів різних напрямів підготовки став предметом дослідження таких вчених, як А. О. Есаулов, В. В. Жуйков, С. М. Меньяйлов, О. Ю. Сидорко, І. В. Хом'юк.

Оцінювання навчальних результатів студентів з вищої математики проаналізовано у дослідженні І. В. Хом'юк. Автор визначає недоліки організації сучасного контролю у вищій школі (слабка реалізація навчальної функції студента, за якої той залишається зі своїми помилками наодинці, недооцінювання його навчальних досягнень як результату старанності, реєстрація лише нижчих рівнів засвоєння знань і приділення недостатньої уваги реконструктивному та творчому рівням володіння знаннями та ін.). Автор пропонує запровадити в навчальний процес активні форми і методи навчання (рольові ігри, семінари, диспути, обговорення). З метою запобігання емоційних стресів у студентів під час проведення контрольних робіт І. В. Хом'юк пропонує проводити контрольні інтерактивні практичні заняття з вищої математики для перевірки знання студентами фактичного матеріалу і основних понять, глибини осмислення знань, застосування студентами знань у стандартних і змінних умовах («Подорож математичним поїздом по вивчених розділах» та ін.). Ігрова форма такого контрольного заняття має великі можливості для виявлення творчості як студента, так і викладача. Ми вважаємо такий нетрадиційний підхід до оцінювання знань студентів цікавим і ефективним [15].

О. Ю. Сидорко досліджує закономірності перевірки та оцінювання навчальних досягнень студентів інституту фізичної культури відповідно до особливостей традиційного та рейтингового оцінювання. Він доводить, що оцінювання навчальних досягнень студентів за допомогою розробленої автором, з врахуванням основоположних принципів кваліметрії та специфіки фізкультурної освіти, системи рейтингового контролю дозволить підвищити ефективність, об'єктивність і точність вимірювання знань і умінь, можливості порівняння результатів контролю та його дієвість у цілому, що буде сприяти успішності навчання, активізації навчальної роботи студентів. В основу рейтинг-контролю навчальних досягнень студентів пропонується закласти принципи та поло-

ження теорії кваліметрії. Оцінки, що застосовуються для вимірювання знань та умінь повинні відповідати основним кваліметричним критеріям, які характеризують якість оцінювання (можливість застосування норм оцінювання, характер шкали вимірювання та її операційні можливості, метрологічні вимоги [12]).

Дослідження С. М. Меньяйлова присвячено визначенню основних закономірностей процесу пізнавальної діяльності студентів із загальної фізики, створенні науково-обґрунтованих методичних засад контролю пізнавальної діяльності в умовах кредитно-модульної системи навчання, відповідно до яких особлива увага приділяється автором набуттю студентами здатності до самоконтролю як основи для їх наступного самостійного оволодіння фізичними і технічними знаннями. Автор вважає, що контроль знань студентів технічних вузів буде ефективним засобом підвищення результативності пізнавальної діяльності студентів із загальної фізики, якщо об'єктами контролю будуть не тільки знання студентів із фізики, а й послідовність пізнавальної діяльності, забезпеченість єдиного підходу до контролю на заняттях різних форм, завдання для контролю чітко визначатимуть суть проблеми, яку повинен розв'язати студент, результати контролю будуть використовуватися для удосконалення методики та засобів контролю пізнавальної діяльності студентів. Автором створено модель комп'ютерної програми для контролю пізнавальної діяльності студентів та розроблено програму, використовуючи яку, студент отримує доступ до контролю наступного етапу пізнавальної діяльності тільки після повного виконання попереднього етапу [10].

Розробка методики контролю навчальних досягнень студентів-аграрників є предметом дослідження А. О. Есаулова. З метою забезпечення об'єктивності контролю набутих студентами умінь необхідно сформувати системоутворюючу структуру кожного з них, до якої належить предмет, засіб, процедура, умови та продукт діяльності фахівця. Автор вважає, що оцінювання знань як необхідний компонент навчального процесу, залежить не тільки від змісту навчальної дисципліни, але й від об'єктивності фіксації у змісті перебіркових матеріалів таких елементів, які б дозволили оцінити міцність, повноту, глибину, оперативність, гнучкість, конкретність та систематичність знань. Автором теоретично обґрунтовано систему контролю навчальних досягнень студентів та побудовано її структурну модель, що має три підсистеми: функціонально-цільову; змістово-результативну; управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів [6, с. 14].

Застосування тестового контролю оцінювання знань студентів проаналізовано у дослідженнях Н. Є. Гронлунд, О. М. Івлієвої, Н. В. Касярум, О. П. Касярум, І. О. Петухової, В. Д. Шарко.

З початку 90-х років ХХ століття тестування набуло значного поширення у практиці науки і освіти. У дисертаційному дослідженні О. М. Івлієвої досліджується проблема критеріально-орієнтованого тестування в системі формування професійної готовності вчителя початкових класів. Результатами дослідження стало уточнення структури професійної го-

товності вчителя початкових класів, визначення критеріїв та рівневої характеристики сформованості досліджуваного особистісно-професійного утворення. Автор обґрунтувала та апробувала дослідно-експериментальну педагогічну технологію застосування системи критеріально-орієнтованих тестів з одного з фахових предметів «Математика»; показала значні можливості критеріально-орієнтованого тестування як засобу особистісно-орієнтованого впливу навчання, довела функціональну роль експериментальної технології в системі формування професійної готовності вчителя початкових класів та розвитку особистості студента. Під критеріально-орієнтованим тестуванням автор розуміє метод педагогічної діагностики, призначений для вивчення рівня індивідуальних досягнень студентів відносно певного критерію, здійснюваного на основі логіко-системного аналізу змісту завдань. В роботі визначені переваги критеріально-орієнтованого тестування (визнання планомірного характеру педагогічного впливу. Концентрація на конкретних аспектах навчальної діяльності, спрямованість на вивчення реальних досягнень конкретного студента. Автором розроблені критеріально-орієнтовані тести з предметів природничо-математичного напрямку та технології їх застосування. Критеріально-орієнтовані тести задовольняють таким вимогам: конкретний і детальний опис цілі навчання, наявність для кожної цілі адекватного набору завдань, розподіл завдань за ступенями складності. За точку відліку у таких тестах у визначенні успішності приймається не характеристика виконання завдань усіма студентами, а конкретна галузь змісту навчальної діяльності. Це дозволяє здійснювати інтерпретацію з акцентом на те, що індивід може зробити і що він робить, а не те, як він виглядає на тлі інших. Таким чином, ефективність формування готовності вчителя початкових класів підвищується, якщо для забезпечення систематичності контролю за навчальними досягненнями студентів використовувати критеріально-орієнтоване тестування [7].

Н. Є. Гронлунд вважає ефективним засобом контролю якості знань студентів тестування. З метою створення ефективної системи адекватного оцінювання студентських знань пропонує застосовувати цілий комплекс заходів: планування тестів, методика їх проведення, коректна інтерпретація результатів. Автор розкриває сутність оцінювання успішності знань студентів, надає рекомендації, як складати завдання вибіркового типу (запитання множинного вибору, запитання «правильно-неправильно»), як складати завдання на надання відповідей. Автор досліджує різні види оцінювання виконавських умінь студентів (традиційне, розширене оцінювання, оцінювання на базі порт фоліо). Представляють інтерес пропозиції автора з інтерпретації результатів стандартизованих тестів на перевірку успішності, валідності і надійності [4].

Н. В. Касярум, О. П. Касярум аналізують можливість використання тестових методик для діагностики рівня навчальних досягнень студентів. Автори визначають особливості застосування тестового контролю (відносна простота процедури, безпосередня

фіксація результатів, можливість індивідуального і групового використання, зручність математичної обробки результатів та ін.); різні види тестів: тести досягнень, тести здібностей, тести особистісні; аналізують досвід запровадження системи тестових завдань, розроблених на кафедрі педагогіки вищої школи Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького відповідно змістовим модулям курсу «Педагогіка» та «Педагогіка вищої школи», що суттєво скоротило витрати навчального часу на модульний контроль. Пропонують застосовувати під час контролю знань студентів спеціальні тестові програми, що дає змогу ранжирувати навчальні досягнення студентів протягом семестру [8].

Можливість використання інформаційних технологій в процесі контролю знань студентів розглядається у дослідженнях В. В. Василякіна, Є. В. Драган, П. І. Федорука.

І. П. Федорук розробив графоавтоматну модель, за допомогою якої було вирішено завдання оптимального управління потоком квантів знань в адаптивній системі дистанційного навчання та контролю знань студентів. Автором створено нову концепцію конструювання інформаційно-структурної моделі студента, яка дозволяє в поєднанні з математичною моделлю заняття зіставити рівень знань студентів із рівнем складності завдань тесту. Запропонована технологія визначення оптимального часу тестування, яка дає можливість об'єктивно оцінити рівень знань студентів, що значною мірою залежить від індивідуальних особливостей і здібностей тих, хто навчається, і від правильної організації процесу навчання, індивідуалізації навчання, об'єктивності контролю. Запропонований автором метод калібрування тестових завдань дозволив автоматизувати процес визначення рівнів складності тестових завдань і зведення їх на одну метричну шкалу, що забезпечить можливість проведення коректного адаптивного контролю знань студентів [13, с. 9].

Проблема синтезу моніторингу знань для управління самостійною роботою кредитно-модульного навчання в розподіленому інформаційно-освітньому середовищі досліджено В. В. Василякіна. Автором розроблено концепцію інформаційної системи моніторингу знань студентів для організації персоналізованої самостійної роботи студентів в єдиному інформаційно-освітньому середовищі, створено технологію аналізу змісту структури навчальних дисциплін «Біохімія», «Медична інформатика» з метою побудови об'єктно-орієнтованої моделі знань предметної області, описаної за допомогою онтології. Створена біологічно орієнтована інформаційна технологія дозволить динамічно перебудувати сценарій навчання в автоматизованій навчальній системі відповідно до рівня знань студента [2].

Дослідження Є. В. Драгана присвячено розробці комп'ютерно-орієнтованої трикомпонентної технології оцінювання рівня навчальних досягнень студентів фізичних спеціальностей на основі ймовірнісних теорій тестування. Автором експериментально перевірена кореляція комп'ютерного оцінювання і традиційного визначення рівня навчальних досягнень студентів фізичних спеціальностей; доведена

доцільність комп'ютерно орієнтованого технологічного компонента обрахунку балів тестування з врахуванням рівнів трудності завдань; показана ефективність комп'ютерно-орієнтованого технологічного компоненту перевірки формульних виразів; розроблений комп'ютерно-орієнтований технологічний компонент створення надійного тесту на основі ймовірнісної теорії для вимірювання рівня навчальних досягнень студентів фізичних спеціальностей. Розроблена програма (використовує чисельний алгоритм верифікації в заданих точках значень виразу, введеного студентом) технологізує перевірку вміння студентів розв'язувати задачі з відповідями у вигляді аналітичних формул, невелика за обсягом, проста в програмуванні і легко включається до складу

комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища [5].

Узагальнення цих матеріалів дозволило визначити, що в останні роки приділяється значна увага проблемі оцінювання якості знань студентів різних напрямів підготовки у вищих навчальних закладах. Разом з тим, проблема змісту оцінювання якості педагогічних знань студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта» у вищій школі на рівні її методичного обгрунтування вивчена недостатньо. Перспективу подальшого дослідження цієї багатогранної проблеми вважаємо у визначенні нових ефективних методів оцінювання якості педагогічних знань майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Байдацька Н. М. Педагогічні умови моніторингу якості навчальних досягнень студентів у ВНЗ недержавної форми власності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец.13.00.04. «Теорія та методика професійної освіти» /Наталія Михайлівна Байдацька. – Вінниця, 2007. -22 с.
2. Василякін В. В. Інформаційна система моніторингу знань студентів на основі об'єктно-орієнтованої моделі предметної області : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук : спец.14.03.11 /В. В. Василякін. – К., 2009. – 20 с.
3. Головенкін В. П. Методичні рекомендації щодо розробки та застосування рейтингових систем оцінювання успішності студентів з навчальних дисциплін/В. П. Головенкін. – Вид. 2-ге, виправл. і доповн. – К. : Нац. техн. ун-т України «Київ. Політех. ін-т», 2008. – 20 с.
4. Гронлунд Н. Є.Оцінювання студентської успішності: практичний посібник / Н. Є. Гронлунд. – К. : навч. метод. центр «Консоріум із удоскон. менеджмент-освіти в Україні», 2005. -311 с.
5. Драган Є. В. Комп'ютерно-орієнтована технологія оцінювання навчальних досягнень студентів фізичних спеціальностей на основі ймовірнісних теорій тестування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец.13.00.10. «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті». – К.,2-12. – 23 с.
6. Есаулов А. О. Методика контролю навчальних досягнень студентів-аграрників у процесі вивчення спеціальних технічних дисциплін: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец.13.00.02. «Теорія і методика навчання (технічні науки)»/ Анатолій Олексійович Есаулов. – К., 2005. – 23 с.
7. Івлієва О. М. Критеріально-орієнтоване тестування в системі формування професійної готовності вчителя початкових класів: дис. ... канд. пед. наук:13.00.04. / Ольга Михайлівна Івлієва. – Ізмаїл,2001. – 234 с.
8. Касярум Н. В. Тестування як провідний метод діагностики рівня навчальних досягнень студентів/ Н. В. Касярум, О. П. Касярум// Вісник Черкаського ун-ту. – 2010. – Вип. 189. – С. 111-121.
9. Мельничук І. М. Педагогічні умови реалізації стимулюючої функції контролю знань з хімії студентів технікумів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04./ Ірина Миколаївна Мельничук. – Тернопіль. 2002. – 209 с.
10. Меньяйлов С. М. Методичні засади контролю пізнавальної діяльності студентів вищих технічних навчальних закладів із загальної фізики: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец.13.00.02. «Теорія та методика навчання»/Сергій Миколайович Меньяйлов. – К., 2008. – 22 с.
11. Печеніна Н. А. Науково-дослідницька діяльність студентів: навчально-методичний посібник для студ. Історичного ф-ту КДПУ/ Н. А. Печеніна, А. В. Тарасов. – Кривий Ріг, 2011. – 129 с.
12. Сидорко О. Ю. Рейтингова система педагогічного контролю навчальних досягнень студентів інституту фізичної культури: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец.13.00.01. «Теорія та історія педагогіки»/Олег Юрійович Сидорко. – Івано-Франківськ, 1997. – 26 с.
13. Федорук П. І. Адаптивна система дистанційного навчання та контролю знань на базі інтелектуальних інтернет-технологій: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора техн. наук: спец.05.13.06. «Інформаційні технології»/Павло Іванович Федорук. – К.,2009. – 39 с.
14. Харитоновна І. В. Рейтингова система контролю математических знаний студентов: дис. ... канд. пед. наук:13.00.02./Харитоновна Ирина Владимировна. – Архангельск, 2001. – 185 с.
15. Хом'юк І. В. Застосування нетрадиційних інструментів оцінювання навчальних результатів студентів з вищої математики/ І. В. Хом'юк// Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2013. - №4. – С. 127-132.
16. Ямковий О. Ю. Педагогічні умови застосування технології тестового контролю у фаховій підготовці майбутніх соціальних педагогів: дис. ... канд. пед. наук:13.00.04 /Олександр Юрійович Ямковий. – К., 2012. – 226 с.

Елена Альбертовна Кудрявцева,
кандидат педагогических наук, доцент,
доцент кафедры дошкольной педагогики,
Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского», ул. Старопортофранковская, 26, г. Одесса, Украина

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ОЦЕНКИ КАЧЕСТВА ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ

В статье рассмотрены основные направления и методические подходы отечественных и зарубежных ученых относительно проблемы оценивания качества знаний студентов в процессе профессиональной подготовки в высших учебных учреждениях. В XXI столетии кредитно-модульная система обучения является наиболее целостным и системным подходом к процессу обучения в высшей школе. Важной составляющей учебной деятельности является система контроля и оценивания, диагностика учебных достижений студентов. Одной из форм контроля качества знаний в современных высших учебных заведениях Украины является рейтинговая система оценивания.

Автором проанализированы различные аспекты проблемы оценивания качества знаний студентов: общие вопросы диагностики эффективности учебного процесса в высших учебных заведениях (целесообразность использования рейтинговой системы оценивания, критерии оценивания такого вида научно-исследовательской работы студентов, как подготовка и защита курсовой работы); выделение педагогических условий мониторинга качества учебных достижений студентов (разработка цели, задач, содержания, видов, функций и принципов организации мониторинга; обеспечение теоретической и методической готовности преподавателей к внедрению мониторинга в учебно-воспитательный процесс; приобщение к мониторингу студентов как субъектов учебно-воспитательного процесса; и другие); контроль учебных достижений студентов разных направлений подготовки (особенности оценивания учебных достижений студентов высших технических учебных заведений, студентов института физической культуры, студентов-аграрников); применение тестового контроля оценивания знаний студентов (критериально-ориентированное тестирование в системе формирования профессиональной готовности учителя начальных классов); возможность использования информационных технологий в процессе контроля знаний студентов (разработка адаптированной системы дистанционного обучения и контроля знаний на базе интеллектуальных интернет-технологий; модель системы мониторинга знаний студентов для организации персонифицированной самостоятельной работы студентов в единой информационно-образовательной среде; разработка компьютерно-ориентированной трикомпонентной технологии оценивания уровня учебных достижений студентов на основе вероятностных теорий тестирования).

Обобщение этих материалов позволило сделать вывод, что в последнее время уделяется значительное внимание проблеме оценивания качества знаний студентов разных направлений подготовки. Вместе с тем, проблема оценивания качества педагогических знаний будущих педагогов дошкольного образования на уровне ее методического обоснования, изучена недостаточно. Перспективу дальнейших исследований видим в определении новых эффективных методов оценивания педагогических знаний будущих воспитателей дошкольных учебных учреждений.

Ключевые слова: кредитно-модульная система обучения, педагогический контроль, рейтинговая система оценивания, качество знаний студентов.

Yelena Albertovna Kudryavtseva
*PhD in Pedagogical Sciences (Candidate of Pedagogical Sciences),
Associate Professor at the Faculty of Pre-school Pedagogics, State institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky», 26,
Staroportofrankovskaya Str., Odessa, Ukraine*

THEORETICAL BASES ENABLING THE RESEARCH OF THE PROBLEM OF STUDENTS' KNOWLEDGE ASSESSMENT

The article deals with the main vectors and methodical approaches of native and foreign scientists to the problem of quality assessment of students' knowledge in the process of professional training at institutes of higher education. The credit-module system of education is considered to be the most integral and systemic approach to the process of education at higher school in the XXI century. A significant component of the educational activity is the system of control and assessment, diagnostics of students' educational achievements, to be more precise. The rating system of assessment is one of the forms of students' knowledge quality control within Ukraine's modern establishments of higher education.

The author has analyzed various aspects of students' knowledge quality assessment, such as: general issues of efficiency diagnostics of the educational process in institutes of higher education (expedience of the use of the rating assessment system, assessment criteria of this kind of students' research work – preparation and defense of their term papers, in particular); determination of pedagogical conditions which facilitate monitoring of students' educational achievements quality (elaboration of objectives, tasks, contents, kinds, functions and principles of the monitoring organization; facilitation of teachers' theoretical and methodical preparedness to implement the monitoring

into teaching / learning process; measures to make students subjects of the monitoring within the educational process, and other ones); control of students' educational achievements, those of the students who are trained in different areas (peculiarities of students' educational achievements assessment at higher technical schools, institutes of Physical Culture, agricultural universities); use of testing control as a means of students' knowledge assessment (criteria-oriented testing within the system of pre-school teachers' professional preparedness development); possibility to use informational technologies in the process of students' knowledge controlling (elaboration of the adapted system enabling distance education and knowledge control on the basis of intelligent Internet-technologies; the model of the students' knowledge monitoring system aimed to organize students' personified independent work within common informational-educational environment; elaboration of the computer-oriented three-component technology enabling the graduated (level) assessment of students' educational achievements on the basis of probabilistic testing theories).

Generalization of these materials enabled us to come to conclusion that recently great attention has been focused on the problem of students' knowledge quality assessment (especially that one of the students who are trained in different areas). However, the problem dealing with the assessment of future pre-school pedagogues' pedagogical knowledge quality has been studied insufficiently at the level of its methodical ground. Perspectives of the research are seen in the determination of new effective methods aimed at assessing future pre-school educators' pedagogical knowledge.

Key words: credit-module system of education, pedagogical control, rating assessment system, quality of students' knowledge.

Подано до редакції 12.01.2016 р.

Рецензент: д.пед.н., професор Е. Е. Карпова

УДК: 378+371.13+37.034+37.017.92+373.2

Олена Станіславівна Монке,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», вул. Ніщинського 1, м. Одеса, Україна

ДІАГНОСТИКА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО МОРАЛЬНО-ДУХОВНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

У статті описано розуміння автором сутності феноменів «морально-духовне виховання дошкільників», «готовність до морально-духовного виховання дошкільників», зокрема засобами художньої літератури. Описано критерії, показники і рівні означеної готовності, запропоновано діагностичну методiku готовності майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури. Представлено узагальнені результати діагностичного експерименту за описаними рівнями.

Ключові слова: готовність, майбутні вихователі, морально-духовне виховання, дошкільники, критерії, показники і рівні готовності.

У моральному і духовному розвитку суспільства найперша роль відводиться педагогам як провідникам відродження його духовної культури, морально-духовного зростання. Саме тому на передній план перед сучасною вищою освітою постають проблеми підготовки педагогів. Формування особистості майбутнього педагога у широкому сенсі визначається, з одного боку, наявністю професійно-педагогічної культури, педагогічних поглядів, з другого боку, здатністю ретранслювати свій внутрішній духовний потенціал у роботі з дітьми та їхніми батьками. Різномасштабним проблемам підготовки педагогів у ВНЗ присвячені праці О. Абдуліної, В. Андрущенко, Г. Бєленької, І. Богданової, В. Бондаря, Д. Смєльянової, Е. Карпової, Н. Кічук, В. Кремеря, В. Крутецького, З. Курлянд, А. Ліненко, В. Лутая, Л. Мельник, В. Паламарчук, В. Огнев'юка, Р. Хмельюк та ін. Аналізу різноманітних проблем підготовки спеціалістів для дошкільних навчальних закладів та осмислення процесів, специфічних для України, знаходимо у працях Л. Артемової, А. Богуш, Н. Грами, Т. Жаровцевої, Н. Калініченко, І. Княжевої, О. Кононко, К. Крутій, В. Майбороди,

В. Нестеренко, Т. Поніманської, О. Проскури, О. Сухомлинської, М. Собчинської, Т. Степанової, О. Трифонової, Т. Танько. Однак сьогодні залишається актуальною соціально-педагогічна значущість і висока суспільна потреба в удосконаленні якості підготовки майбутніх вихователів дошкільної освіти, зокрема у підготовці майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дошкільників. Отже, метою цієї статті є висвітлення стану готовності майбутніх вихователів до морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури на діагностувальному етапі експерименту. Її логіка передусім передбачає визначення ключових феноменів: «морально-духовне виховання» і «готовність до морально-духовного виховання». Морально-духовне виховання дитини дошкільного віку розуміємо як, складний за своїм характером, керований і цілеспрямований психолого-педагогічний процес взаємодії дитини з елементами духовної культури, спрямований на становлення внутрішньої системи духовних цінностей (абсолютних, загальнолюдських). Морально-духовне виховання дитини дошкільного віку відбувається у тісному взаємо-